

Sommerekskursjon til Haukeliseter

14. juli - 19. juli 2024.

Dag 1, mandag 15. juli 2024. Referent: Christian Kortner.

Valget for årets ukestur falt på Haukeliseter etter at fjorårets tur til Hjerkinna ble avlyst. Haukeliseter fjellstue ligger ikke så veldig langt unna for de aller fleste, det er vel ca. 19-20 mil fra Grenland. På Haukeliseter er det også mange turmål som ikke krever lang kjøring. Endel mulige turmål var blinket ut på forhånd men ingenting var fastlagt, på høyfjellet spiller jo været en vesentlig rolle så alt ble tatt på sparket dag for dag. Skulle vi trodd langtidsvarselet på Yr så var utsiktene ikke de beste men sett i ettertid ble været slett ikke verst!

Dagens turmål ble gamleveien over Vågslid tunnelen. Vi (17 deltakere) parkerte på vestsiden av tunnelen og her er det enkelt å gå til den andre siden, ca 2 km hver vei. De som ikke ville gå så mye kunne enkelt benytte bilene til hjelp. Langs gamleveien er det ikke bare mange plantearter å se men selve veien innbyr også til beundring. Mange flotte oppbygde veisider og små bruer hvor kun stein er brukt som byggemateriale. Veien er anlagt for ca. 150 år siden så det må ha vært et slit.

Den første planten som ble funnet var håndmarinøkkel *Botrychium lanceolatum*, angitt som sjelden i floraen. Her står den på et sted som turleder visste om fra før, funnet første gang for noen år siden og gjenfunnet noen dager tidligere. Antakelig var denne ny for mange av deltakerne, så plantene ble flittig fotografert selv om mange var ganske små og ikke lette å få øye på. Anslagsvis kanskje ca. 20 individer på dette stedet.

Deretter ruslet vi i rolig tempo langs veien østover i retning Prestegårdseter. Det er mye å se langs veien men bakkene ovenfor Prestegårdseter slår det meste. Her er det veldig artsrikt og med store mengder av f.eks. reinrose *Dryas octopetala* og brudespore *Gymnadenia conopsea*. I tillegg til disse kan nevnes fjellfrøstjerne *Thalictrum alpinum*, setermjelt *Astragalus alpinus*, flekkmure *Potentilla crantzii*, hvitsoleie *Ranunculus platanifolius*, turt *Cicerbita alpina*, kattefot *Antennaria dioica*, blåfjær *Polygala vulgaris*, svartstarr *Carex atrata*, tranestarr *Carex adelostoma*, blankstarr *Carex saxatilis*, hårstarr *Carex capillaris*, snipestarr *Carex rariflora*, snøsildre *Saxifraga nivalis*, gulsildre *Saxifraga aizoides*, avblomstret rødsildre *Saxifraga oppositifolia*, bergveronika *Veronica fruticans*, fjellhvitkurle *Pseudorchis straminea*, korallrot *Corallorhiza trifida*, grønnekurle *Dactylorhiza viridis* (*Coeloglossum viride*), søterot *Gentiana purpurea*, tuesildre *Saxifraga cespitosa* og vanlig marinøkkel *Botrychium lunaria*. Svarttopp *Bartsia alpina* var det også mye av og vi så også noen få som manglet det mørke pigmentet, hvitgule blomster og grønne blader helt opp. Men også masse annet! En fjellvåk viste seg også. De har nok hekket her i det bratte fjellpartiet for turleder observerte en ungfugl helt på toppen for en uke siden.

Lunsj ble inntatt her før vi gikk tilbake mot bilene. Når vi nærmet oss disse ble det klart at et regnvær var på vei fra sørvest så vi drøyde ikke altfor lenge. Når vi endelig satt i bilene og kjørte mot Haukeliseter kom det et veritabelt skybrudd så det var helt greit å ikke være ute i felt da!

Dag 2, tirsdag 16. juli 2024. Referent: Christian Kortner.

Værmeldingen for tirsdag var ikke så aller verst så vi tok sjansen på Nupsdalen.

Som igår var vi totalt 17 stykker.

Turmålet var innsiden (vest) av Nupstjønni i Nupsdalen. Her er det god kalkrik berggrunn som igjen gir en fin flora. Dessverre er vi her ikke lenger i Telemark men i Ullensvang kommune i nye Vestland fylke men det får så være....

De som ikke ville gå så mye skulle da ta en tur fra geitesetra ved Ulevåvatnet og vestover langs gamleveien her. Det kom snart litt lett regn så de som var her kjørte i stedet opp til gamleveien i Dyrskar og brukte tid her.

Vi andre gikk oppover bakkene mot Nupstjønni. Nesten oppe av alle bakkene passerte vi en snøflekk som nå var nesten helt smeltet vekk. Her ligger det en stor stein som antakelig er fyllitt siden den er full av rødsildrer *Saxifraga oppositifolia* og rosenrot *Rhodiola rosea*. Rødsildrene flest var avblomstret men det var allikevel igjen noen få tuer i fin blomst så vi fikk beundret denne flotte planten. Rødsildrene er en av de plantene som blomstrer raskest etter at snøen forsvinner så kommer man ut på sommeren er den ikke lett å finne i blomst. Langs Nupstjønni på nordsiden er det ikke spesielt rikt men på inn og hjemtur observerte vi allikevel arter som fjellskrinneblom *Arabis alpina*, bekkesildre *Saxifraga rivularis* og dvergssoleie *Ranunculus pygmaeus*.

Vel inne ved turmålet ble det litt spredt uorden i rekkene men vi fikk allikevel se mange av våre fineste fjellblomster både før og etter en liten lunsj. Vi fant et sted som lå litt i le siden det blåste litt kaldt. Utsikten fra innsiden utover Nupsdalen med noen flotte snøfonner der elva renner ut i vannet, er flott.

Av arter vi kan nevne er reinrose *Dryas octopetala*, rødsildre, rosenrot, fjellsmelle *Silene acaulis*, bergveronika *Veronica fruticans*, fjellbakkestjerne *Erigeron borealis*, snøildre *Saxifraga nivalis*, grannsildre *Saxifraga tenuis*, tuesildre *Saxifraga cespitosa* og mye annet. De yngste og ivrigste sprang rundt i de bratte liene og noterte så vidt jeg husker over 150 arter av karplanter!

Dag 3, onsdag 17. juli 2024. Referent: Bjørn Erik Halvorsen.

Vi møtte opp ved bilene kl. 10. Været var lett overskyet, og man kunne ut over dagen skimte små felt med blå himmel. Dette er en utmerket belysning for å ta plantebilder. Vi kjørte vestover, passerte grensa til Ullensvang kommune og fortsatte gjennom den 5682 meter lange Haukelitunnelen. Ved den vestre tunnelåpningen heter stedet Midtlæger (1085 moh.), og der parkerte vi. En saueflokk dro inn i tunnelåpningen mens vi sto der, men det varte ikke lenge før en stor lastebil satte i gang med å tute og blinke med lysene innefra hullet for å jage dem ut igjen.

Vi begynte å vandre østover langs gamleveien. Denne veien følger lia slik at det blir en fjellvegg på nordsiden og relativt bratt ned på sydsiden. Fjellveggen er kalkstein (fyllitt), og i den finnes mange kalkkrevende fjellplanter. Lista over plantearter ble etter hvert lang, og i dette referatet vil jeg begrense meg til noen arter som var dominerende og fjellplanter som vekket vår interesse underveis. Langs gamleveien sto kattedot *Antennaria dioica*, skogstorkenebb *Geranium sylvaticum*, fjellmarikåpe *Alchemilla alpina*, setergråurt *Omalotheca norvegica*, tiriltunge *Lotus corniculatus*, skrubbær *Chamaepericlymenum suecicum* og engsoleie *Ranunculus acris ssp. acris* i fin blomstring. I veigrøfta fant vi gulsildre *Saxifraga aizoides*, stjernesildre *Micranthes stellaris*, snøildre

Micranthes nivalis, seterfrytle *Luzula multiflora* ssp. *frigida*, myrfiol *Viola palustris* og snøull *Eriophorum scheuchzeri*.

Høyere oppover i skrenten så vi flekkmure *Potentilla crantzii*, tettegras *Pinguicula vulgaris*, fjelltjæreblom *Viscaria alpina*, fjellburkne *Athyrium distentifolium*, hestespreng *Cryptogramma crispera*, taggbregne *Polystichum lonchitis*, rosenrot *Rhodiola rosea*, tuesildre *Saxifraga cespitosa*, jåblom *Parnassia palustris*, svarttopp *Bartsia alpina*, ullvier *Salix lanata*, sølvvier *Salix glauca* ssp. *glauca*, lappvier *Salix lapponum*, og helt opp i bergveggen hang bergfruer *Saxifraga cotyledon*. Lenger oppe i bakken fikk vi nye arter for dagen slik som enghumbleblom *Geum rivale*, setermjelt *Astragalus alpinus*, fjellveronika *Veronica alpina* ssp. *alpina*, bergveronika *Veronica fruticans*, blåklokke *Campanula rotundifolia*, småbergknapp *Sedum annuum* og fjellbakkestjerne *Erigeron borealis*. Vi så også marikåper *Alchemilla*, men vi tok oss ikke tid til å artsbestemme dem.

Etter hvert kom vi til veikrysset der en grusvei tar av ned mot området ved Øysteinsvatnet. Der snudde sjåførene for å hente bilene. De ble da kjørt opp til veiens høyeste punkt, mens passasjerene fortsatte å gå videre oppover gamleveien langs skrenten. Nye arter for dagen dukket stadig opp. Jeg vil nevne brearve *Cerastium cerastoides*, fjellarve *Cerastium alpinum*, hvitmjølke *Epilobium lactiflorum*, fjellsmelle *Silene acaulis*, avblomstret rødsildre *Saxifraga oppositifolia*, rød jonsokblom *Silene dioica*, fjellforglemmegei *Myosotis decumbens*, marinøkkel *Botrychium lunaria*, hårstarr *Carex capillaris*, trillingsiv *Juncus triglumis*, kastanjesiv *Juncus castaneus*, bjønnbrodd *Tofieldia pusilla*, skjørlok *Cystopteris fragilis* og fjellsyre *Oxyria digyna*. Vi gledet oss over at sotstarr *Carex atrofusca* ble funnet på et vått sted i skrenten. David og Karolis brukte lengere tid opp bakken, og de kunne fortelle om funn av dvergsoleie *Ranunculus pygmaeus* og polarsnelle *Equisetum arvense* ssp. *alpestre*.

Omtrent på det høyeste punktet på veien (ca. 1150 moh.) tok vi matrasten. Her noterte vi oss trefingerurt *Sibbaldia procumbens*, småengkall *Rhinanthus minor* og rabbesiv *Juncus trifidus*. Vi fortsatte deretter vandringa fram til øverst i Dyrskar. Underveis i veigrøfta fant vi fjellskrinneblom *Arabis alpina*, fjellbunke *Deschampsia alpina* og rypestarr *Carex lachenalii*.

Ved Dyrskard satte vi oss i bilene og kjørte ned i bakken der tunnelen i et lite stykke ligger overbygd oppe i dagen. Grete, Harald, Åse og Magne hadde fortalt at de hadde sett hvit fjellsmelle *Silene acaulis* dagen før, og stedsbeskrivelsen ble tolket til å være på dette stedet. Vi fant fine tuer av fjellsmelle, men ingen av dem var helt hvite. Når vi senere på ettermiddagen snakket med dem på Haukeliset, forsto vi at den hvite fjellsmella hadde stått ved en liten sidevei ned mot ei bru i vestenden av Ulevåvatnet. Vi vandret et stykke på grusveien nordover mot Middyrdalen, uten at noen nye, interessante funn ble gjort.

Vi gjorde den siste stoppen for dagen på sydsiden av Ulevåvatnet ved den østre åpningen av Haukelitunnelen (995 moh.). Dette stedet heter Pepparsteinen. Vi fant fine tuer av fjellsmelle også på dette stedet. Ellers gledet vi over funn av bergrubblom *Draba rupestris* på ei stor steinblokk på nedsiden av gamleveien. Grete, Harald, Åse og Magne hadde denne dagen oppholdt seg i området ved Vågslid tunnelen. De hadde hatt en fin dag i de samme områdene vi besøkte på mandagen. De fortalte om mye snøsøte *Gentiana nivalis* ved den vestre tunnelåpningen.

Dag 4, torsdag 18. juli 2024. Referent: Jorunn Simones.

Siste dagen kom med sol og fint vær. Vi parkerte ved vestre side av Vågsli-tunellen før vi startet på turen som gikk forbi Hermodholtjørne. Hele gjengen brukte godt tid i den flotte skråningen på innsida av vannet. Her er det mange arter. Nevnes kan snøsøte, bergveronika og alle 3 marinøkklene; vanlig marinøkkel, fjellmarinøkkel og veldig mange håndmarinøkler. Sola varma godt denne dagen. Som alle de andre dagene så vi et stort antall med søterot *Gentiana purpurea*. Rett ved der vi satt og spiste var det også mange fjellfioler.

Da nista var fortært delte vi oss. Noen syntes turen hadde vært lang nok og returnerte til bilene. En gjeng gikk videre nord-øst mot Krekledyreggi der bergfruene stod i blomst. På denne strekningen passerte vi mye fint som store felt med brudesporer og grønnkurler og et stort og flott felt med fjellfioler som viste seg frem i all sin pyrd.

Oppsummering av plantefunn denne dagen:

Perlevintergrønn *Pyrola minor*, hvitsoleie *Ranunculus platanifolius*, fjellveronika *Veronica alpina ssp. alpina*, bergveronika *Veronica fruticans*, snauveronika *Veronica serpyllifolia*, fjelltistel *Saussurea alpina*, harerug *Bistorta vivipara*, rosenrot *Rhodiola rosea*, setermjelt *Astragalus alpinus*, småbergknapp *Sedum annuum*, enghumleblom *Geum rivale*, «fylt humleblom», snøsøte *Gentiana nivalis*, flekkmure *Potentilla crantzii*, fjellbakkestjerne *Erigeron borealis*, hvitmjølke *Epilobium lactiflorum*, svarttopp *Bartsia alpina*, teiebær *Rubus saxatilis*, småsmelle *Silene rupestris*, fjelløyentrøst *Euphrasia wettsteinii var. wettsteinii*, fjellmarikåpe *Alchemilla alpina*, geitrams *Chamaenerion angustifolium*, jonsokkoll *Ajuga pyramidalis*, fjellfrøstjerne *Thalictrum alpinum*, skogstjerne *Lysimachia europaea*, trefingerurt *Sibbaldia procumbens*, bergrubblom *Draba rupestris*, stjernesildre *Micranthes stellaris*, setergråurt *Omalotheca norvegica*, bjønnbrodd *Tofieldia pusilla*, rypebær *Arctous alpina*, fjellfiol *Viola biflora*, bergfrue *Saxifraga cotyledon*, turt *Cicerbita alpina*, småmarinjelle *Melampyrum sylvaticum*, moselyng *Harrimanella hypnoides*, brudespore *Gymnadenia conopsea*, engkall *Rhinanthus*.

Gras og starr: fjelltimotei *Phleum alpinum*, gulaks *Anthoxanthum odoratum*, smyle *Avenella flexuosa*, stivstarr *Carex bigelowii*, småstarr *Carex nigra*, blankstarr *Carex saxatilis*, hårstarr *Carex capillaris*, torvull *Eriophorum vaginatum*, duskmyrull *Eriophorum angustifolium*.

Trær/busker: Lappvier *Salix lapponum*, sølvvier *Salix glauca subsp. glauca*, ullvier *Salix lanata*, museøre *Salix herbacea*, hegg *Prunus padus*, dvergbjørk *Betula nana*.

Karsporeplanter: håndmarinøkkel *Botrychium lanceolatum*, fjellmarinøkkel *Botrychium boreale*, marinøkkel *Botrychium lunaria*, hestespreng *Cryptogramma crispa*, taggbregne *Polystichum lonchitis*, fjellburkne *Athyrium distentifolium*, fjelljamne *Diphasiastrum alpinum*, dvergjamne *Selaginella selaginoides*.

Takk for fin dag i flotte områder med hyggelig turfølge!